

ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

Δ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗ - ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

ΜΟΝΤΕΛΑ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

8^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΜΟΝΤΕΛΟ

- Ορισμός: είναι η δομή που οργανώνει τη σκέψη μας και μας καθοδηγεί για μια σωστή λήψη απόφασης, πάνω σε ένα επαγγελματικό ζήτημα.
- Σκοπός: η παροχή βοήθειας στον επαγγελματία για ανάλυση καταστάσεων, για προσδιορισμό της μεθοδολογίας και για λήψη απόφασης.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

- Ορισμός: σύνδεση θεωρίας με την πράξη.
- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πολλούς τομείς τα περισσότερα από αυτά.
- Μερικά μόνο καλύπτουν πολύ συγκεκριμένες ανάγκες και σκοπούς.
- Κάθε πλαίσιο περιέχει ένα ή περισσότερα μοντέλα, τα οποία δημιουργήθηκαν από διαφορετικά άτομα, έχουν όμως ίδιους σκοπούς και κοινή θεωρία.

ΜΟΝΤΕΛΑ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

1. Μοντέλο εκτέλεσης έργου
2. Αναπτυξιακό μοντέλο
3. Μοντέλο γνωστικής δυσλειτουργίας
4. Μοντέλο ανθρώπινης λειτουργικής ενασχόλησης
5. Καναδέζικο μοντέλο εκτέλεσης έργου
6. Μοντέλο προσαρμογής μέσω έργου
7. Μοντέλο «ποτάμι»

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

- Η Ανάπτυξη του Μοντέλου
- Το Μοντέλο Εκτέλεσης Έργου, αναπτύχθηκε από τον ΑΟΤΑ, το 1973.
- Αρχικά περιεγράφηκε ως ένα πλαίσιο αναφοράς που επεξηγούσε το πεδίο δράσης των εργοθεραπευτών.
- Συνεχώς εξελισσόταν και η θεωρητική του βάση κατηύθυνε την πρακτική και την εκπαίδευση των εργοθεραπευτών.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

- Το Μοντέλο
- Αναφέρεται στους τομείς με τους οποίους ασχολείται η εργοθεραπεία κατά τη διαδικασία της παρέμβασης.
- Περιέχει **οκτώ τομείς εκτέλεσης έργου**:
 1. Δραστηριότητες Καθημερινής Ζωής
 2. Σύνθετες Δραστηριότητες Καθημερινής Ζωής
 3. Ανάπαυση και Ύπνος
 4. Εκπαίδευση

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

- 5. Εργασία
- 6. Παιχνίδι
- 7. Ελεύθερος Χρόνος
- 8. Κοινωνική Συμετοχή

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

- Σύμφωνα με τη θεωρητική βάση του μοντέλου, υποστηρίζεται ότι στέρεα θεμέλια της εκτέλεσης του έργου είναι τα **στοιχεία εκτέλεσης**:
 1. Αισθητικοκινητικά
 2. Γνωστικά
 3. Ψυχοκοινωνικά/ Ψυχολογικά
- Προκειμένου η εκτέλεση έργου να είναι επιτυχής, το **πλαίσιο εκτέλεσης** του έργου πρέπει να συνάδει με το άτομο, την ηλικία και το αναπτυξιακό του στάδιο. Τα πλαίσια εκτέλεσης είναι χρονικά και περιβαλλοντικά.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

A) Χρονικά πλαίσια: περιλαμβάνουν την ηλικία, το αναπτυξιακό στάδιο και τη φάση της ζωής του ατόμου σύμφωνα με ένα σημαντικό γεγονός.

B) Περιβαλλοντικά πλαίσια: χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες

I) φυσικά πλαίσια (σπίτι, αντικείμενα, παιχνίδια)

II) κοινωνικά πλαίσια (οικογένεια, φίλοι)

III) πολιτισμικά πλαίσια (αξίες, πιστεύω, ήθη, έθιμα, συνήθειες)

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

- Η εκτέλεση έργου, εναλλακτικά μπορεί να οριστεί , ως η δυνατότητα που έχει ένα άτομο να συμμετέχει ενεργητικά σε δραστηριότητες που του επιτρέπουν να αναλαμβάνει ένα ρόλο, σύμφωνα με το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται, τον πολιτισμό και την κοινωνία στην οποία ζει.
- **Ρόλος:** είναι η θέση και η σχέση που έχει ένα άτομο με κάποιο άλλο στην κοινωνία.
- Π.χ. παιδί, γονιός, μαθητής, εργαζόμενος, υπάλληλος, εργοδότης.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

- Διαδικασία εργοθεραπείας
- Το μοντέλο αυτό εστιάζει στις **περιοχές** και στα **στοιχεία εκτέλεσης**.
- Για το λόγο αυτό, τα αποτελέσματα μιας παρέμβασης που βασίζονται σε αυτό το μοντέλο, πρέπει να αποδεικνύουν βελτιωμένη εκτέλεση, δηλαδή βελτίωση στο επίπεδο της λειτουργικότητας του ατόμου.
- Η διαδικασία χωρίζεται στα εξής 4 στάδια:
 1. Βοηθητικές μέθοδοι
 2. Διευκολύνοντας τις δραστηριότητες
 3. Σκόπιμες δραστηριότητες
 4. Εκτέλεση έργου και ρόλοι

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

1. Βοηθητικές μέθοδοι:

Προετοιμασία ασθενή για εκτέλεση έργου.

Χρησιμοποιούμενες μέθοδοι είναι: η άσκηση, τεχνικές διευκόλυνσης, τεχνικές τοποθέτησης, αισθητηριακή διέγερση και βοηθήματα.

Η χρήση τους γίνεται στην οξεία φάση της νοσηλείας.

Πάντα οι μέθοδοι πρέπει να προετοιμάζουν τον ασθενή για το επόμενο στάδιο.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

2. Διευκολύνοντας τις δραστηριότητες:

Δεν εκπληρώνονται όλα τα κριτήρια μιας σκόπιμης δραστηριότητας, οπότε δεν έχουν πάντα νόημα για όλα τα άτομα.

Το στάδιο όμως αυτό, είναι απαραίτητο για την εκπαίδευση και βελτίωση συγκεκριμένων δεξιοτήτων.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα: παιχνίδι με κύβους, δραστηριότητες με φερμουάρ και κουμπιά.

Στο στάδιο αυτό χρησιμοποιούνται βοηθήματα που ευνοούν την ανεξαρτητοποίηση του ατόμου.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

3. Σκόπιμες δραστηριότητες:

Είναι αυτές που το άτομο τις εκτελεί γιατί για αυτό έχουν κάποιο σκοπό. Η ενεργητική συμμετοχή του ατόμου σε αυτές και το νόημα που αποκτούν, μετατρέπουν τις δραστηριότητες σε έργα.

Μερικές από αυτές είναι: σίτιση, ένδυση-απόδυση, προσωπική υγιεινή.

Ο εργοθεραπευτής κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής τους, αξιολογεί περιορισμούς και δυσκολίες.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΤΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

4. Εκτέλεση Έργου και Ρόλοι:

Στο τελευταίο αυτό στάδιο, έχει ανακτηθεί ένα επιθυμητό επίπεδο ανεξαρτησίας και ο ασθενής ξεκινά να αναλαμβάνει κοινωνικούς ρόλους.

Ολοκλήρωση παρέμβασης.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

- Δημιουργήθηκε από τη Llorens το 1976.
- Αφορά στη διευκόλυνση και στην προώθηση της ανάπτυξης του ατόμου σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες.
- Απαιτεί πολύ καλή γνώση των δεξιοτήτων σε κάθε στάδιο ανάπτυξης.
- Κατά την εργοθεραπευτική διαδικασία, γίνεται εντοπισμός των ελλειμμάτων που παρουσιάζονται σε λειτουργικό επίπεδο ενασχόλησης.
- Έπειτα, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου, γίνεται επιλογή των έργων που περιλαμβάνουν αναπτυξιακές δραστηριότητες.
- Βασικός στόχος: η επιλογή κατάλληλων έργων για ομαλή συνέχιση της εξέλιξης.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

- Θεωρητική Βάση:
- Το πλαίσιο δε βασίζεται σε θεωρίες της γνωστικής ψυχολογίας, της ψυχιατρικής και της νευροεπιστήμης. Είναι όμως ένα πλαίσιο αναφοράς εργοθεραπευτικό, που αναπτύχθηκε από την Allen το 1980.
- Η γνωστική δυσλειτουργία ορίζεται ως «ο περιορισμός στις φυσιολογικές και βιοχημικές δυνατότητες του εγκεφάλου να επεξεργαστεί πληροφορίες, με αποτέλεσμα τον περιορισμό ορισμένων μετρήσιμων δραστηριοτήτων».
- Πιστεύεται ότι η γνωστική ικανότητα είναι συνεχής και με ιεραρχία, ενώ η γνωστική δυσλειτουργία επηρεάζεται από βλάβη του εγκεφάλου.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

- Λειτουργία-Δυσλειτουργία:
- Στο πλαίσιο αυτό η απόσταση μεταξύ λειτουργίας και δυσλειτουργίας χωρίζεται σε έξι επίπεδα:

Επίπεδο 0: Κώμα

Επίπεδο 1: Αυτόματες πράξεις (π.χ. αντίδραση σε κάποιο ερέθισμα)

Επίπεδο 2: Κινήσεις σώματος (π.χ. βήμα, τέντωμα, αδρές κινήσεις)

Επίπεδο 3: Χειρωνακτικές πράξεις (π.χ. χρήση χεριών για χειρισμό αντικειμένων και για απλές επαναλαμβανόμενες κινήσεις)

ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Επίπεδο 4: Στοχοκατευθυνόμενες πράξεις (π.χ. ακολουθία σειράς βημάτων για ένα αποτέλεσμα, για μια αντιγραφή πράξης)

Επίπεδο 5: Εξερευνητικές πράξεις (π.χ. εξερεύνηση αντικειμένων και πράξεων, ως προς το αποτέλεσμα)

Επίπεδο 6: Σκόπιμες πράξεις (π.χ. αφηρημένη σκέψη, κατανόηση συμβόλων)

Στο τελευταίο αυτό επίπεδο υπάρχει απουσία γνωστικής δυσλειτουργίας.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

- Στο πλαίσιο προσφέρεται μια περιγραφή των περιορισμών στην εκτέλεση δραστηριοτήτων.
- Η γνωστική δυσλειτουργία προκαλείται από:

Εγκεφαλικό επεισόδιο

Κρανιοεγκεφαλική κάκωση

Εγκεφαλική παράλυση

Αναπτυξιακές διαταραχές

Σχιζοφρενική διαταραχή

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Σημείωμα Αναφοράς:

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Βιβλιογραφική Αναφορά Διαφανειών:
- Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, Οδηγός Σπουδών για την Ειδικότητα: Βοηθός Εργοθεραπείας, Κωδικός: 27-00-04-1
- Τζονιχάκη Ι., (2019), *Η εργοθεραπεία στους ηλικιωμένους*, Εκδόσεις: Παρισιάνος, Αθήνα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.
- Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων». [1] <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.el>
- Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:
 - που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
 - που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
 - που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο
- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.